

Actieplan stagetekorten mbo-studenten regio Utrecht

8 februari 2021

beroepsonderwijs bedrijfsleven

1. Aanleiding

De coronacrisis heeft grote gevolgen voor de arbeidsmarkt en daarmee ook voor de stagemogelijkheden voor mbo-studenten. Veel leerbedrijven hebben het enorm moeilijk in deze tijd. Het werk kan niet of onvoldoende worden uitgevoerd, er is druk op personeel en er is vaak te weinig begeleidingstijd om stagiairs goed te kunnen begeleiden. Hierdoor zijn de stagetekorten in de coronaperiode toegenomen. Uit de cijfers van SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) blijkt dat de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht in de top 5 van regio's staat met de grootste stagetekorten. Volgens de meest actuele cijfers van SBB is er in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht een tekort van 896 stages en leerbanen.

Het is van belang dat mbo-studenten kunnen leren in de praktijk. Het vergroot de kans om een baan te vinden na de opleiding. Om te zorgen dat er voldoende stageplekken zijn voor alle mbo-studenten is er gezamenlijke extra inzet nodig naast alle acties die de betrokken partijen al ondernemen; van onderwijs, SBB, werkgevers en overheden. Daarom komen deze partners met een regionaal actieplan. In dit plan staat beschreven welke extra acties de partners gezamenlijk zullen ondernemen voor de mbo-studenten in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht. We richten ons in eerste instantie op de korte termijn. Direct na ondertekening van dit plan zetten we de eerste grote acties uit. Maar we onderzoeken ook oplossingen voor de langere termijn omdat extra inzet nodig is zolang de coroneffecten voelbaar zijn in de stageplekken voor mbo-studenten. De extra inzet die nodig blijft op de langere termijn werken we ook samen met de partners van dit plan uit.

Dit actieplan is opgesteld met de onderstaande partners en is het startpunt van deze samenwerking. Alle partners voelen zich verantwoordelijk voor het vergroten van het aantal stageplekken en zullen hier vanuit de eigen mogelijkheden aan bijdragen. We leren samen en verbeteren deze aanpak gaandeweg om te doen wat nodig is om alle studenten te helpen bij het vinden van een passende stageplek. Andere regionale partners die willen bijdragen aan voldoende stageplekken zijn van harte welkom om aan te sluiten. We hebben iedereen nodig om onze mbo-studenten te helpen aan een goede stageplek.

Partners van dit actieplan:

- MBO Utrecht
- Nimeto Utrecht
- ROC Midden Nederland
- Grafisch Lyceum Utrecht
- SVO vakopleiding food
- SBB
- Werkgevers Servicepunt Midden-Utrecht
- Gemeente Utrecht
- UWV
- VNO-NCW provincie Utrecht
- MKB-Utrecht
- Utrechtzorg

2. Doel

We willen op zeer korte termijn door middel van een gezamenlijke actie van onderwijs, bedrijfsleven en overheid voldoende stageplekken in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht realiseren voor alle mbo-studenten. Het resultaat is dat alle mbo-studenten die een stage moeten lopen, beschikken over een stage of leerbaan die geschikt en kwalificerend is voor de bol- of bbl-opleiding.

3. Randvoorwaarden

We hebben met elkaar een aantal randvoorwaarden benoemd die leidend zijn in de aanpak van dit actieplan:

- We focussen op de opleidingen/sectoren waar de grootste stagetekorten zijn;
- We richten ons op de éxtra inzet die nodig is en aanvullend is op de huidige inzet van de betrokken partners;
- Werkgevers in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht worden actief benaderd;

- De voorkeur gaat uit naar stageplekken bij erkende leerbedrijven, die zoveel mogelijk lijken op de stageplekken zoals ze zouden zijn zonder corona;
- Indien nodig gaan we op zoek naar creatieve oplossingen zoals alternatieve stages, stages waar een deel van de leerdoelen behaald kunnen worden, het inzetten van bestaande stageplaatsen waar meerdere studenten gebruik van kunnen maken en simulaties in de begeleide onderwijstijd.

4. Werkwijze

Met de extra inzet zetten we in op de opleidingen/sectoren waar de stagetekorten het grootst zijn. De redenen voor stagetekorten kunnen voor iedere opleiding/sector anders zijn, waardoor maatwerk nodig is. Ook richten we ons op meer algemene versterkende maatregelen om te zorgen voor voldoende stage- en leerwerkplekken.

4.1 Gerichte aandacht bij grote stagetekorten

Op basis van de cijfers van de mbo's en SBB richten we ons op de opleidingen/sectoren met de grootste stagetekorten. Tweewekelijks komen SBB en mbo's samen om te analyseren welke opleidingen/sectoren prioriteit hebben. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke inzet er al is voor deze opleidingen, welke oplossingen in gang gezet zijn en wat er nog extra mogelijk is. Daarbij maken we gebruik van de mogelijkheden van extra inzet zoals benoemd onder punt 5. Per urgente opleiding/sector komen we tot een op maat gemaakt plan.

Op basis van deze analyse wordt met werkgevers, brancheorganisaties en partijen als het WerkgeversServicepunt Midden-Utrecht en de adviseurs social return voor de betreffende sector afspraken gemaakt over de extra inzet die nodig is voor meer stageplekken. Waar nodig worden aanvullende partijen in de betreffende sectoren actief betrokken.

De mbo's geven specifiek aan wat de verwachtingen zijn van een stageplek, wat de studenten moeten leren en wat zij te bieden hebben. De werkgevers in de betreffende sectoren worden actief geïnformeerd over het belang van het aanbieden van een stageplek in coronatijd en over de maatregelen en instrumenten die daarbij kunnen helpen. Samen motiveren we werkgevers om stageplekken aan te bieden en denken we mee over alternatieve oplossingen, zoals alternatieve stages, simulaties en het inzetten van bestaande stageplaatsen waar meerdere studenten gebruik van kunnen maken.

Na twee weken evalueren we de opbrengst van het maatwerk aanvalsplan aan de hand van de actuele cijfers op dat moment. Op basis van de evaluatie maken we de afweging de aanpak te continueren, aan te passen of te stoppen (ofwel de reguliere inzet volstaat).

4.2 Algemene versterkende inzet

Naast de maatwerk aanpak nemen we extra maatregelen die breed worden ingezet en niet specifiek op een opleiding of sector zijn gericht. Deze algemene extra inzet heeft als doel om het totaal aantal stageplekken te vergroten; ook op de langere termijn. Dit betreft onder andere het versterken van de netwerken en leggen van contacten, zodat opleidingen en werkgevers elkaar sneller en beter vinden, het beschikbaar stellen van handreikingen voor het aanbieden van stageplekken in coronatijd en het inrichten van een website waar alle relevante informatie te vinden is voor werkgevers.

5. Extra inzet

Naast de reguliere inzet die er vanuit alle partners wordt geleverd om te zorgen dat iedere student tijdig een passende stage- of leerwerkplek heeft, zien we mogelijkheden om de inzet te intensiveren, uit te breiden of te versterken. Hieronder beschrijven we de extra inzet om de stagetekorten op zowel

korte als lange termijn aan te pakken. Bij punt 6, 'Inzet van partners', staat concreet beschreven welke rol de partners hebben in deze extra inzet.

5.1 Versterken samenwerking partners en aansluiten bij bestaande netwerken

Door de nauwe samenwerking van de partners van dit actieplan zorgen we voor betere en korte lijnen tussen onderwijs en werkgevers. Hier ligt een grote rol voor het SBB. Waar direct contact tussen werkgevers en mbo's van toegevoegde waarde is, wordt dat ook georganiseerd. Het SBB kijkt samen met het WerkgeversServicepunt welke kansen er nog meer zijn om werkgevers te stimuleren stageplekken beschikbaar te stellen. Ook de andere werkgeverspartners die partner zijn van dit plan leggen actief contacten tussen SBB, opleidingen en de werkgevers. Alle betrokken partners brengen het onderwerp van stagetekorten onder mbo-studenten onder de aandacht van hun netwerk.

Daarnaast maken we gebruik van het actieve netwerk dat de gemeente Utrecht heeft binnen de opgave Werk voor Iedereen om bij werkgevers in de sectoren zorg en welzijn, bouw, techniek en duurzaamheid, ICT en digitale vaardigheden en onderwijs stagetekorten onder de aandacht te brengen.

5.2 Maximaal benutten social return

Social return is een krachtig instrument om het aanbieden van stageplekken te stimuleren. Opdrachtnemers en (een deel van de) subsidieontvangers van de gemeente met een opdracht van boven de 100.000 euro zijn, in de meeste gevallen, verplicht om 5 procent van de opdrachtwaarde in te zetten voor social return. Het aanbieden van een stageplek voor een mbo-student is één van de mogelijkheden om hier invulling aan te geven.

Dit instrument zullen we gericht inzetten voor dit actieplan. De adviseurs social return van de gemeente informeren de opdrachtnemers actief over het belang van het aanbieden van mbo-stageplekken en benadrukken de mogelijkheid om op deze manier de social return verplichting in te vullen. SBB koppelt elke zes weken aan de coördinator social return terug waar de stagetekorten precies zitten, zodat de adviseurs gericht mogelijkheden kunnen bespreken met werkgevers. Daar waar zich gerichte mogelijkheden voordoen verbinden de social return adviseurs de opdrachtnemers met SBB. Ook denken zij mee over andere manieren waarop social return kan bijdragen aan het vergroten van het aantal stageplekken zoals het inzetten van begeleidingsuren voor stages als invulling van social return.

5.3 Bieden van handvatten voor stagebegeleiding

Tijdens de coronacrisis is het bieden van stagebegeleiding, zowel fysiek als online, een uitdaging voor werkgevers en mbo-scholen. We willen werkgevers en mbo-scholen handvatten bieden voor online stagebegeleiding. SBB heeft hier al een handreiking voor opgesteld. Deze handreiking brengen we onder de aandacht bij de werkgevers. Ook wijzen we werkgevers op de online trainingen die door SBB worden aangeboden.

Online begeleiding is niet voor iedere stage mogelijk. Door krapte op de werkvloer hebben werkgevers soms moeite met het bieden van begeleiding en daardoor het aanbieden van een stageplek. Ook kan het zijn dat studenten specifieke begeleiding vragen die werkgevers niet kunnen bieden. We willen scherp in beeld krijgen waar dit het geval is en welke oplossingen daarbij passen. We leggen hierbij actief een verbinding met de extra begeleiding die beschikbaar is bij de gemeente, in het programma SchoolWerk of in het MBO Uitvoeringsplan. Daar waar we op korte termijn het kunnen versterken door de goede verbindingen te leggen, pakken we het op.

5.4 Mogelijk maken van alternatieve stage- en praktijkopdrachten

Reguliere stageplekken bij een erkend leerbedrijf hebben de voorkeur. Mogelijk lukt het tijdens deze crisis niet altijd om studenten hier te plaatsen. Met het onlangs uitgekomen 'servicedocument mbo coronavirus 5. 01' zijn er meer mogelijkheden voor alternatieve stages, stages waar een deel van de leerdoelen behaald kunnen worden en het combineren van stageplaatsen. We zetten ons gezamenlijk in om deze alternatieve vormen mogelijk te maken.

Het gebrek aan fysieke ruimte wordt door de mbo's ook genoemd als oorzaak voor de tekorten. De gemeente Utrecht onderzoekt of er extra ruimte beschikbaar is zoals bijvoorbeeld een grote hal voor realistische praktijkopdrachten. De mbo's brengen in kaart voor welke opleidingen alternatieve praktijkopdrachten opties zijn en delen goede voorbeelden met elkaar om van te kunnen leren. Denk bijvoorbeeld aan het GLU dat eigen erkende leerwerkbedrijven binnen de school heeft ingericht of het inzetten van studenten van MBO Utrecht en ROC Midden Nederland voor het afnemen van sneltesten en vaccinatieondersteuning.

5.5 Benutten maatregelen en instrumenten

De maatregelen en instrumenten die beschikbaar zijn om studenten of werkgevers te ondersteunen bij een stageplek brengen we actief in beeld en maken we toegankelijk. Voorbeelden zijn de regelingen vanuit O&O fondsen voor leerbedrijven of de SLIM regeling van het ministerie van SZW gericht op het stimuleren en leren in het MKB.

Daarnaast zien we de nog uit te werken stimuleringsregeling stage- en leerwerkplekken voor de sectoren met een duurzaam arbeidsmarktperspectief (zorg, bouw en techniek, ICT en onderwijs) van de gemeente Utrecht als een instrument dat bijdraagt aan dit actieplan. Daar waar mogelijkheden zijn zoeken we ook verbinding met de nieuwe aanpak jeugdwerkloosheid.

5.6 Gezamenlijke campagne om stagetekorten onder de aandacht te brengen

Tot slot is het van belang dat alle betrokkenen bij het aanbieden van stage- en praktijkopdrachten kennis hebben van de vraag die er is en mogelijkheden die worden geboden. We zetten een gezamenlijke campagne op richting werkgevers om iedereen te informeren. Hierbij is onder andere aandacht voor hulp bij het bieden van stagebegeleiding en de mogelijkheden van social return. Alle partners brengen actief stagetekorten en de mogelijkheden voor het aanbieden van stageplekken onder de aandacht van hun netwerk. De werkgeversorganisaties doen dit ook in het directe contact dat zij hebben met ondernemers. We richten ons in de communicatie specifiek op de werkgevers zodat zij de benodigde stageplaatsen kunnen bieden. De communicatie met studenten verloopt via de mbo's.

Concreet richten we een webpagina in die informatie biedt aan werkgevers over het aanbieden van stageplaatsen in coronatijd. Hier vinden zij onder andere handleidingen, best practices en een Q&A met antwoorden op vragen die binnen hun organisaties leven. Op deze website wordt ook verwezen naar de site van het SBB voor het matchingsplatform waar werkgevers hun stageplek kunnen plaatsen en informatie over het worden van een erkend leerbedrijf. Ook komt er een communicatietoolkit die de mbo-instellingen en de rest van de partners kunnen gebruiken om stagetekorten onder de aandacht te brengen via hun netwerk.

6. Inzet van partners

De kracht van dit actieplan is dat het gaat om een gezamenlijke aanpak waarbij iedere partner haar rol vervult.

¹ https://www.mбораad.nl/sites/default/files/servicedocument_5.0_covid-19_aanpak_mbo_versie_11_november_2020_def.pdf

Mbo's-instellingen: ROC Midden Nederland, MBO Utrecht, Nimeto, Grafisch Lyceum Utrecht en SVO vakopleiding food

De mbo's in Utrecht leiden dagelijks meer dan 30.000 studenten op en zijn daarmee één van de grootste leveranciers voor de Utrechtse arbeidsmarkt. Zij zetten zich actief in om ervoor te zorgen dat studenten óók tijdens de corona-periode succesvol hun opleiding en stages kunnen afronden.

Concreet leveren de mbo's de volgende bijdrage:

- Actief monitoren en actuele informatie delen van stagetekorten per opleiding;
- De cijfers periodiek afstemmen met SBB en afspraken maken over de inzet voor specifieke opleidingen;
- Actief delen van goede voorbeelden en geleerde lessen;
- Uitwerken wat de verwachtingen zijn van een stageplek, wat de studenten moeten leren en wat studenten te bieden hebben. De mbo's brengen zo in kaart waar mogelijkheden liggen voor stageplekken in deze tijd.

SBB

Het erkennen en ondersteunen van leerbedrijven is ondergebracht bij één organisatie: de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, ofwel SBB. Met het landelijke 'SBB actieplan stages en leerbanen' zet de organisatie in op het vinden van een stage of leerbaan voor elke student. Binnen dit Utrechtse actieplan levert SBB een bijdrage door het monitoren van het aantal stageplaatsen en leerbanen in deze arbeidsmarktregio.

Concreet levert SBB de volgende bijdrage:

- Actief monitoren en actuele informatie delen van stagetekorten per opleiding. SBB monitort het aantal stageplaatsen en leerbanen en geeft inzicht in het tekort en de oorzaken ervan. Deze cijfers worden elke twee weken afgestemd met de cijfers van de mbo's. Ook koppelt SBB deze cijfers elke zes weken terug naar de adviseurs social return.
- In kaart brengen welke kansen er nog liggen bij leerbedrijven en deze actief benaderen. De opgehaalde stages en leerbanen komen beschikbaar voor alle deelnemende scholen;
- Samen met het WSP en gemeenten in kaart brengen waar nog kansen liggen in de communicatie richting werkgevers;
- Innovatieve stageoplossingen delen met de partners, zoals handvatten voor online stagebegeleiding;
- Onderzoeken waar en hoe het mogelijk is om leerbedrijven sneller te erkennen;
- Mogelijk maken van alternatieve stages en leerbanen door hierover met de mbo's in gesprek te gaan.

Gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht heeft zowel een rol als grote werkgever als in het samenbrengen van alle partijen. De gemeente wil graag het goede voorbeeld geven en zet zich in voor stageplekken voor mbo-studenten binnen de gemeente zelf.

Concreet levert de gemeente Utrecht de volgende bijdrage:

- Extra aandacht voor het aanbieden van stageplekken binnen de eigen organisatie;
- Onderzoeken of er extra ruimte beschikbaar is zoals bijvoorbeeld een grote hal voor realistische praktijkopdrachten;
- Opzetten van de communicatiecampagne, website en communicatietoolkit in samenwerking met de andere partners;
- Verbinden met bestaande netwerken en programma's zoals het mbo actieplan, de aanpak jeugdwerkloosheid en de SchoolWerkt-agenda;
- Beschikbaar stellen van de werkgeversnetwerken om meer stageplekken te vinden (o.a. via WSP en Werk voor Iedereen);

- Adviseurs denken mee hoe social return maximaal kan worden benut voor de doelgroep mbo-studenten en zij brengen stageplekken voor mbo-studenten onder de aandacht in gesprekken met bedrijven;
- Ondersteuning bieden aan de organisatie van dit plan van aanpak.

WerkgeversServicepunt Midden-Utrecht (WSP)

Het WerkgeversServicepunt Midden-Utrecht (WSP) is een samenwerkingsverband van UWV, regionale gemeenten en SW-bedrijven. WSP is hét aanspreekpunt voor werkgevers in regio Midden-Utrecht die inclusief willen ondernemen.

Het WSP brengt door middel van de communicatiecampagne het tekort aan stageplekken voor mbo-studenten bij bedrijven in haar netwerk onder de aandacht. Hiervoor kunnen de communicatiemiddelen uit de toolkit gebruikt worden, voor bijvoorbeeld het verspreiden van een mailing of het inzetten van social-media-kanalen en de regionale website.

Concreet levert het WSP de volgende bijdrage:

- Onder de aandacht brengen van stagetekorten onder mbo-studenten in hun netwerk van werkgevers middels hun communicatiekanalen;
- Verbinden van geïnteresseerde werkgevers met stagemogelijkheden aan SBB voor een erkenning en ondersteuning.

UWV

Naast de bijdrage die het UWV via het WSP levert, levert het UWV nog aanvullende inzet.

Concreet levert het UWV de volgende bijdrage:

- Intern bespreken van de tekorten aan mbo-stages en het stimuleren van het aanbieden van stageplekken binnen de eigen organisatie.

Werkgevers- en brancheorganisaties: VNO-NCW provincie Utrecht, MKB-Utrecht en Utrechtzorg

De werkgeversorganisaties MKB-Utrecht, VNO-NCW provincie Utrecht en Utrechtzorg brengen door middel van de campagne en communicatietoolkit de stagetekorten onder de aandacht van hun netwerk.

Concreet leveren de werkgevers- en brancheorganisaties de volgende bijdrage:

- Inzetten van hun netwerk en communicatiekanalen om stagetekorten onder de aandacht te brengen.

7. De uitrol van het plan

Met dit actieplan richten we ons in eerste instantie op de korte termijn, als gevolg van de effecten van de coronacrisis. We willen zo snel mogelijk mbo-studenten aan een stage helpen. Met de partners van dit plan zijn de eerste acties al in werking gezet. Deze partners blijven elkaar de komende periode regelmatig ontmoeten in collectief verband, maar ook in kleiner verband, om acties te blijven uitzetten. De partners committeren zich aan de inzet die zij leveren aan dit plan en zijn daarover met elkaar in gesprek.

De verwachting is dat er ook op de langere termijn extra inzet nodig is om stagetekorten door de coronacrisis te voorkomen. Hiervoor is vooral van belang dat er verbinding wordt gezocht met initiatieven die er al zijn. De organisatiestructuur die het meest recht doet aan de (midden)lange termijninzet zullen we samen met de partners vormgeven.

Van alle partners wordt in het bijzonder gevraagd zich in te zetten en uitvoering te geven aan dit actieplan. Daarmee is het in eerste instantie een plan dat vooral vanuit gesloten beurzen werkt. De

kosten voor het inrichten van een website, worden gefinancierd vanuit de gemeente Utrecht. Indien de lange termijn aanpak extra investeringen vragen, dan worden daar afspraken over gemaakt met de partners van dit plan.